

7101 Sayılı Kanun İle İflas Ertelemenin Yerini Alan Konkordatonun Uygulanma Esasları

Özet

İcra ve İflas Kanununda yapılan değişiklikle, 2003 yılından bu tarafa uygulanmakta olan “iflasın ertelenmesi” kurumu kaldırılmış, bunun yerine anılan Kanundaki “konkordato” kurumu daha etkin ve işlevsel bir hale getirilmiştir. Bu kapsamda, sermaye şirketleri ve kooperatiflerin aktifleri borçlarını karşılamaya yetmediği ve dolayısıyla bunların borca batık durumda olduğu hallerde, artık iflas erteleme talebinde değil, vade ve-rilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçları ödeyebilmek veya muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talebinde bulunulması gerekmektedir. Alacaklılar, iflasın ertelenmesinde sürecin tamamen dışında iken, konkordatoda ise karar verici konuma gelmişlerdir. Ayrıca, iflas erteleden farklı olarak, şirket ve kooperatifler dışında diğer tüzel ve gerçek kişi borçlular da konkordato isteminde bulunma hakkına sahip olmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: İflas, İflasın Ertelenmesi, Konkordato, Mühlet, Konkordato Komiseri, Asliye Ticaret Mahkemesi.

JEL Sınıflandırma Kodu: G33, K35, K40.

Principles Of Implementing Of The Bankrupt's Certificate Supplanted Postponement Of The Bankruptcy With The Law No. 7101

Abstract

With the amendment made in the Execution and Bankruptcy Law, the institution of “postponement of bankruptcy”, which is being applied to this side in 2003, is abolished, and instead, the “bankrupt's certificate” institution in the referred Law is made more effective and functional. In this context, in cases where capital companies and cooperatives are not able to cover their debts and therefore they are insolvent, it is no longer to lodge a claim for postponement of bankruptcy, but to request a bankrupt's certificate to pay off debts or to get rid of a possible fraud by giving a term or deduction. The creditors were in a decision-making position in the bankrupt's certificate, while they were completely out of the process in postponement of bankruptcy. In addition, unlike postponement of bankruptcy, other natural and legal person debtors, other than companies and co-operatives, also have the right to demand bankrupt's certificate.

Keywords: Bankruptcy, Postponement of Bankruptcy, Bankrupt's Certificate, Respite, Trustee In Composition, Commercial Court.

JEL Classification Codes: G33, K35, K40.

Giriş

Ülkemizde yaşanan 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerinin ardından 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda¹ (İİK) yapılan düzenlemeyle iflasın ertelenmesi müessesesi getirilmiştir. Bu kapsamda, borçları aktifinden fazla olan sermaye şirketleri ve kooperatifler hakkında iflas kararı verilmesi yerine, bunların mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna dair bir iyileştirme projesi ile mahkemeden iflasın ertelenmesini isteyebilmesine imkan sağlanmıştır. Ancak, 2003 yılından bu yana uygulanan iflasın ertelenmesi kurumunun ihdas amacının gerçekleştirilmesi konusunda isteneni verememesi, iflasın ertelenmesinde alacaklıların herhangi bir şekilde söz sahibi olmaması, kötüye kullanım, sürecin borçlu ve mahkeme arasında yürütülmesi, yaşanan yargılama sorunları ve yargı sürecinin uzun sürmesi gibi hususlar dikkate alınarak 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun² ile bünyesinde pek çok sorunu barındıran iflasın ertelenmesi kurumu tamamen yürürlükten kaldırılmış ve bunun yerine alacaklılar ile borçlunun bir müzakere sonrasında anlaşmaları ve bu anlaşmanın mahkemece tasdiki esasına dayanan konkordato kurumu daha etkin ve işlevsel bir yapıya kavuşturulmuştur.

Dürüst borçluları iflastan korumayı amaçlayan ve bir icra-iflas hukuku kurumu olan konkordato, İİK'nın 285 ila 309/1 maddelerinde düzenlenmiştir. Uygulamada konkordato, vade konkordatosu ve tenzilat konkordatosu olarak ikiye ayrılmaktadır. Tenzilat konkordatosunda alacaklılar, borçluya karşı, alacaklarının belirli bir yüzdesini tahsil etmekten vazgeçmekte ve borçlu borçlarının konkordatoda kabul edilen kısmını (yüzdesini) ödemek suretiyle borçlarının tamamından kurtulmaktadır. Vade kon-

kordatosunda ise borçlu borcunun tamamını ödemek için alacaklılarından bir vade istemekte veya borçlarını taksitlendirmektedir. Bu çerçevede konkordato, “*borçların yeniden yapılandırılması suretiyle iflasa tabi borçluların mali durumunun düzeltilerek iflastan kurtulmasını, diğer borçluların ise mali durumunun düzeltilmesini amaçlayan, alacaklıların da belirli bir tenzilatla veya vadede alacağına kavuşmasını sağlayan ve mahkemenin tasdikiyle taraflar açısından bağlayıcı hale gelen bir anlaşma*” şeklinde tanımlanabilir. O halde, konkordatonun en temel amacı, şirketler başta olmak üzere borçluları muhtemel bir iflastan kurtarmaktır.

İşte bu çalışmada, 7101 sayılı Kanunla konkordatoya ilişkin yapılan getirilen düzenlemeler detaylı ve sistematik olarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

1. Konkordato Talebinde Bulunabilecekler

Konkordato talebinde bulunabilecekler, “borçlular” ve “alacaklılar” olmak üzere esas itibarıyla ikiye ayrılmaktadır. İflas ertelemeye sadece sermaye şirketleri ile kooperatifler başvurabilmekte iken konkordatoya gerçek ve tüzel kişi tüm borçlular başvurabilecektir. Bu kapsamda, borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talep edebilir. Görüldüğü üzere, tacir olmayanlar da konkordato talep edebilme hakkına sahiptir. Burada önemli olan, konkordato talep edenin, vadesi geldiği halde borçlarını ödeyememesi veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında olmasıdır. Ancak, konkordato sürecinin başarısız olması halinde, tacir olmayanlar hakkında iflas kararı verilemez.

Borçlu yanında, iflâs talebinde bulunabilecek borçlunun her alacaklısı da, gerekçeli bir dilekçeyle, borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir.

¹ 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 19.06.1932 tarihli ve 2128 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

² 7101 sayılı **İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**, 15.03.2018 tarihli ve 30361 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

2. Konkordato Talebinin Yapılacağı Mahkeme ve Sunulacak Belgeler

Konkordato başvurusu bir dilekçe ile iflasa tabi olan borçlu için muamele merkezinin bulunduğu yerdeki, iflasa tabi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesine yapılır. Merkezleri yurt dışında bulunan ticari işletmeler ise Türkiye'deki şubenin, birden fazla şubenin bulunması halinde merkez şubenin bulunduğu yerdeki aynı mahkemeye başvurur.

Konkordato talebine eklenecek belgeler, konunun daha sıkı bir biçimde disiplin altına alınması ve talep sahibi borçlunun mali ve finansal durumunun net bir şekilde ortaya konulması amacıyla anılan Kanun ile detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre konkordato talebine eklenecek belgeler şunlardır (İİK md. 286):

- Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli mali kaynağın sermaye artırımını veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren **konkordato ön projesi**.³
- Borçlunun malvarlığının durumunu gösterir belgeler; borçlu defter tutmaya mecbur kişilerden ise 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa⁴ göre hazırlanan son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu, hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan ara bilançolar, ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri ile elektronik ortamda

oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri, borçlunun mali durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler, maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ait olup defter değerlerini içeren listeler, tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler.

- Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren liste.
- Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflası halinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo.
- SPK veya KGK tarafından yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu gösteren finansal analiz raporları ile dayanakları (Ancak küçük işletmeler, finansal analiz raporunu ibraz etmek zorunda değildir).

Konkordato talebiyle birlikte mahkemeye sunulan mali tabloların tarihi, başvuru tarihinden **en fazla 45 gün öncesine** ait olmalıdır. Böylece değerlendirmelerin, örneğin altı ay, bir yıl öncesine ait olan ve geçen zamanın etkisiyle gerçek durumu yansıtmaktan uzaklaşan verilerden hareketle değil, güncel verilerden hareketle yapılması sağlanacaktır. Son olarak belirtelim ki, borçlu, konkordato sürecinde mahkeme veya komiser tarafından istenebilecek diğer belge ve kayıtları da ibraz etmek zorundadır.

3. Konkordato Başvurusunun Değerlendirme Aşamaları

Konkordato başvurusu sonrasında mahkemece yapılacak işlem ve değerlendirmeler aşamalar halinde aşağıda açıklanmıştır.

3.1. Geçici Mühlet Verilmesi

Konkordato talebi üzerine mahkeme, başvuruda sunulan belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu

³ İİK'nın 286/1-a maddesinde öngörülen proje, bir ön projedir; geçici mühlet ve kesin mühlet zarfında değiştirilerek netleştirilebilecek ve böylece alacaklılar toplantısına başlangıçtaki ön projeden farklı bir konkordato projesi sunulabilecektir.

⁴ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

tespit ettiğinde derhal **geçici mühlet kararı** verir ve borçlunun malvarlığının muhafazası için gerekli gördüğü bütün tedbirleri⁵ alır. Bu düzenlemeyle, ödeme güclüğü içindeki borçluya süratle geçici hukuki koruma sağlanmaktadır. Mahkemece verilecek **geçici mühlet üç aydır**. Ancak, bu süre, talep üzerine en fazla iki ay daha uzatabilir; fakat geçici mühletin toplam süresi **beş ayı** geçemez (İİK md. 287).

Eğer ki, konkordato işleminin başlatılması alacaklılardan biri tarafından talep edilmişse, borçlunun bir önceki bölümde belirtilen belgeleri ve kayıtları mahkemenin vereceği makul süre içinde ve eksiksiz olarak sunması halinde geçici mühlet kararı verilir. Belge ve kayıtların süresinde ve eksiksiz olarak sunulmaması halinde geçici mühlet kararı verilmez ve alacaklının yaptığı konkordato talebi reddedilir.

3.2. Geçici Konkordato Komiseri Görevlendirilmesi

Mahkeme, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir **geçici konkordato komiseri** görevlendirir. Alacaklı sayısı ve alacak miktarına göre iki veya üç komiser de görevlendirilebilir. Konkordatonun başarıya ulaşması ile kastedilen, konkordato talebinde bulunanın mali durumunun düzelmesinin mümkün olup olmadığı veya konkordato teklifinin tasdiki şartlarının yerine gelip gelemeyeceğidir.

3.3. Kesin Mühlet Verilmesi

Mahkeme, kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde verir. Kesin mühlet hakkında bir karar verilebilmesi için mahkeme, borçluyu ve varsa konkordato talep eden alacaklıyı duruşmaya davet eder. Geçici komiser, duruşmadan önce yazılı raporunu sunar ve mahkemece gerekli görülürse, beyanı alınmak üzere duruşmada hazır bulunur. Mahkeme

yapacağı değerlendirmede, itiraz eden alacaklıların dilekçelerinde ileri sürdükleri itiraz sebeplerini de dikkate alır. Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması halinde borçluya **bir yıllık kesin mühlet** verilir. Bu kararında mahkeme ayrıca yeni bir görevlendirme yapılmasını gerektiren bir durum olmadığı takdirde geçici komiser veya komiserlerin görevine devam etmesine de karar verir ve dosyayı komisere tevdi eder (İİK md. 289).

Öte yandan, güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu veya borçlunun istemi üzerine mahkemece **altı aya kadar uzatılabilir**. Uzatma talebi kesin mühletin sonra ermesinden önce yapılır ve uzatma kararı vermeden önce varsa alacaklılar kurulunun da görüşü alınır.

Bu arada mahkeme, kesin mühlet kararıyla beraber veya kesin mühlet içinde uygun görülecek bir zamanda yedi alacaklıyı geçmemek, herhangi bir ücret takdir edilmemek ve tek sayıda olmak kaydıyla ayrıca bir alacaklılar kurulu oluşturabilir.

Diğer taraftan, konkordato talebi ile amaçlanan iyileşmenin, kesin mühletin sona ermesinden önce gerçekleştiğinin komiserin yazılı raporuyla mahkemeye bildirilmesi üzerine mahkemece resen, kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine karar verilir. Bunun yanında, iflasa tabi borçlu bakımından, kesin mühletin verilmesinden sonra borçlunun malvarlığının korunması için iflasın açılmasının gerekmesi, konkordatonun başarıya ulaşamayacağının anlaşılması, İİK'nın 297. maddesine aykırı davranılması veya komiserin talimatlarına uyulmaması, borca batık olduğu anlaşılan bir sermaye şirketi veya kooperatifin konkordato talebinden feragat etmesi hallerinde komiserin yazılı raporu üzerine mahkeme, kesin mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflasına resen karar verir (İİK md. 291-292).

⁵ Bu kapsamda mahkeme, uygun gördüğü takdirde borçlu aleyhine başlatılmış veya talepten sonra başlatılacak icra ve iflas takiplerinin durdurulmasına veya yasaklanmasına karar verebilir.

3.4. Konkordato Projesinin Alacaklılar Tarafından Kabulü

Alacaklılar, komiser tarafından ilanla, ilan tarihinden itibaren 15 gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunur. Ayrıca, ilanın birer sureti adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir. İlânda, alacaklılarını bildirmeyen alacaklıların bilançoda kayıtlı olmadıkça konkordato projesinin müzakerelerine kabul edilmeyecekleri ihtarı da yazılır. Komiser borçluyu ayrıca iddia olunan alacaklar hakkında açıklamada bulunmaya davet eder.

Konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve tahkiki tamamlandıktan sonra komiser, ilanla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek üzere toplanmaya davet eder.

Toplantı günü ilandan en az 15 gün sonra olmak zorundadır. Komiser alacaklılar toplantısına başkanlık eder ve borçlunun durumu hakkında bir rapor verir. Bu toplantıya borçlu da katılır. Konkordato projesi;

- Kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya
- Kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini,

aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise kabul edilmiş sayılır. Oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir. Konkordato projesinin müzakereleri sonucunda oluşturulan konkordato tutanağı, kabul ve ret oylarını içerecek şekilde derhal imzalanır. Komiser, iltihak süresinin bitmesinden itibaren en geç 7 gün içinde konkordatoya ilişkin bütün belgeleri, konkordato projesinin kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu mahkemeye tevdi eder (İİK md. 302).

3.5. Konkordatonun Mahkemeye İncelenmesi ve Tasdiki

Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan mahkeme, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlar. Mahkeme, komiseri dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her halde kesin

mühlet içinde kararını vermek zorundadır. Ancak, konkordato hakkında yapılan yargılamada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa; mahkeme, gerekli görürse komiserden gerekçeli bir rapor da alarak, karar verilinceye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir. Bu süre altı aydan fazla olamaz.

7101 sayılı Kanunda konkordatonun tasdiki şartları özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, alacaklılar toplantısında ve iltihak süresi içinde verilen oylarla kabul edilen konkordato projesinin tasdiki aşağıdaki şartların gerçekleşmesine bağlıdır (İİK md. 305):

- Adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflası hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağına anlaşılması, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflâs yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağına anlaşılması,
- Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması,
- Konkordato projesinin İİK md. 302’de öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması,
- İmtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması,
- Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılamaya giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.

Mahkeme konkordato projesini yetersiz bulursa kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebilir.

Yukarıdaki şartları sağlayan konkordato projesi mahkeme tarafından tasdik edilir. Konkordatonun tasdiki kararında alacaklıların hangi ölçüde alacak-

larından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi takvim çerçevesinde ödeyeceği belirtilir. Alacaklıların vazgeçtiği veya konkordatoya kabul oyu vermekle birlikte tasdik nedeniyle kabul etmiş sayılan alacaklıların vazgeçmiş sayıldıkları miktar veya oran son derece önemlidir. Zira bu kısım alacak, artık borçludan talep edilemez. İşte bu bakımdan kararda mezkûr kısmın açıkça belirtilmesi gerekir. Mahkeme ayrıca tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sağlamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevli bir kayyım tayin edilebilir. Tasdik kararı mahkemece ilan olunur ve ilgili yerlere bildirilir.

Diğer taraftan, borçlunun talebi üzerine, tasdik kararında rehinli malın muhafaza altına alınması ve satışı ile finansal kiralama konusu malların iadesi, kardardan itibaren bir yılı geçmemek üzere İİK'nın 307. maddesinde öngörülen şartlarla ertelenebilir. Ancak borçlu, rehinli veya finansal kiralama konusu malı rızasıyla devreder, iflas eder veya ölürse, erteleme kendiliğinden hükümsüz hale gelir. Bunun yanında, konkordatoyu tasdik eden mahkeme, ilgili alacaklıların talebi üzerine ve borçluyu da davet ederek aynı hükümdeki hallerden birinin varlığının yaklaşık olarak ispat edilmesi kaydıyla erteleme kararını kaldırır.

Son olarak belirtelim ki, konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar verir ve bu karar ilan edilerek ilgili yerlere bildirilir. Borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde mahkeme, borçlunun iflasına resen karar verir (İİK md. 308). Bu halde örneğin, borca batık bir sermaye şirketinin tasdik talebinin reddedilmesi halinde mahkeme tarafından resen şirketin iflâsına karar verilmesi gerekir.

4. Mahkemece Verilen Mühletin Sonuçları ve Konkordatonun Hükümleri

4.1. Kesin Mühletin Sonuçları

İİK'nın 289. maddesi kapsamında mahkeme tarafından verilen kesin mühlet; alacaklılar, sözleşmeler ve borçlu bakımından bir takım sonuçları olmak-

tadır. Ayrıca, anılan Kanunun 288/1. maddesinde “*Geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurur.*” hükmüne yer verilmiştir. Dolayısıyla, kesin mühletin sonuçları geçici mühlet için de aynen geçerlidir.

4.1.1. Alacaklılar Bakımından

Kanun koyucu, kesin mühlet içinde alacaklıların haklarına bazı sınırlamalar getirmiştir. Alacaklıların haklarında yapılan bu sınırlamaların temel nedeni, konkordato mühleti içinde borçlunun rahat hareket edebilmesi ve alacaklıların baskısı altında olmadan konkordato projesinin hayata geçirilebilmesi için faaliyetlerine devam edebilmesinin sağlanmasıdır. Bu çerçevede, mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere **hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz**, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren süreler **işlemez**. Kural olarak, kesin mühlet tarihinden itibaren rehinle temin edilmemiş her türlü alacağa faiz işlemesi durur (İİK md. 294).

Ayrıca, konkordato mühletinin verilmesinden önce, müstakbel bir alacağın devri sözleşmesi yapılmış ve devredilen alacak konkordato mühletinin verilmesinden sonra doğmuş ise bu devir hükümsüzdür. Bu düzenlemenin amacı borçlunun konkordato alacaklılarının müracaat edebileceği malvarlığını korumaktır. Bununla birlikte, mühlet sırasında rehinle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez (İİK md. 295).

4.1.2. Sözleşmeler Bakımından

Sözleşmenin karşı tarafının konkordato projesinden etkilenip etkilenmediğine bakılmaksızın, borçlunun taraf olduğu ve işletmesinin faaliyetinin devamı için önem arz eden sözleşmelerde yer alıp da borçlunun konkordato talebinde bulunmasının sözleşmeye aykırılık teşkil edeceğine, haklı fesih sebebi sayılacağına yahut borcu muaccel hâle getireceğine ilişkin

hükümler, borçlunun konkordato yoluna başvurması durumunda uygulanmaz. Sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi sözleşme, borçlunun konkordatoya başvurduğu gerekçesiyle sona erdirilemez (İİK md. 296). Bu şekilde, özellikle borçluyla temel mal veya hizmet sağlayan sözleşmelerin devam etmesine imkan sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, hizmet sözleşmeleri hariç olmak üzere borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu bağlamda ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur. Dolayısıyla, borçlunun tarafı olduğu sürekli sözleşmeler, borçlunun iyileşmesine olumsuz etkilerinin bulunması halinde, karşı tarafın zararının karşılanması koşuluyla her zaman sona erdirilebilir. Bu fesih, olağanüstü bir fesih imkanıdır.

4.1.3. Borçlu Bakımından

Borçlu, konkordato mühleti boyunca, iflastan farklı olarak, **ticari faaliyetlerine devam edebilir**. Ancak borçlunun faaliyetlerine devam etmesi, komiserin nezareti altında olur. Bunun yanında mahkeme, bazı işlemlerin geçerli olarak ancak komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir.

Bunun yanında borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Aksi halde yapılan işlemler hükümsüzdür. Fakat bu yasaklama mutlak bir yasaklama değildir; borçlu söz konusu işlemleri mahkemenin onayıyla gerçekleştirebilir. Ancak, mahkeme bu işlemler hakkında karar vermeden önce komiserin ve alacaklılar kurulunun görüşünü almak zorundadır. Borçlu bu kurala yahut komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa mahkeme, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırabilir veya kesin mühleti kaldırarak şayet borçlu iflasa tabi bir kişi ise iflasına, iflasa tabi değilse konkordato talebinin reddine resen karar verir.

4.2. Konkordatonun Hükümleri

Konkordato, tasdik kararıyla bağlayıcı hale gelir. Ancak, tasdik edilen konkordato projesinde konkordatonun, tasdik kararının kesinleşmesiyle bağlayıcı hale geleceği de kararlaştırılabilir; bu takdirde mühletin etkileri, İİK'da öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla konkordatonun bağlayıcı hale geldiği tarihe kadar devam eder (İİK md. 308/c).

Bağlayıcı hale gelen konkordato; imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehinin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları hariç olmak üzere, konkordato talebinden önce veya komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için mecburidir. Bunun yanında, kredi kurumları tarafından verilen krediler de dâhil olmak üzere, mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçlar, konkordato şartlarına tabi değildir.

Diğer taraftan, konkordatonun taraflar için bağlayıcı hale gelmesi, imtiyazlı alacaklar, rehinli alacaklıların rehinin kıymetini karşılayan miktardaki alacakları ve 6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları hariç olmak üzere, geçici mühlet kararından önce başlatılmış takiplerde konulan ve henüz paraya çevrilmemiş olan hacizleri hükümden düşürür. Borçlu tarafından alacaklılardan birine konkordato projesinde öngörülenden fazla olarak yapılan vaatler ise hükümsüzdür.

5. Konkordatonun Feshi

Kendisine karşı konkordato projesi uyarınca ifada bulunulmayan her alacaklı konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza etmekle birlikte konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir (İİK md. 308/e). Bunun yanında her alacaklı, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshini tasdik kararını vermiş olan mahkemeden isteyebilir. Konkordatonun feshine karar veren mahkeme, aynı zamanda borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde borçlunun iflasına da resen karar verir.

6. Konkordato Kapsamında Yapılacak İlan ve Bildirimler

Geçici mühlet kararı, geçici mühletin uzatılmasına ve geçici mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar, kesin mühlet verilmesi, kesin mühletin uzatılması ve kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine ilişkin kararlar, konkordato talebi ile amaçlanan iyileşmenin kesin mühletin sona ermesinden önce gerçekleşmesi halinde verilen kesin mühletin kaldırılarak konkordato talebinin reddine dair karar, kesin mühlet içinde bazı işlemlerin ancak komiserin izni ile yapılması veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesi ya da borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisinin sınırlandırılması/kaldırılması kararları ile konkordatonun tasdiki/tasdik edilmemesi/tamamen feshi kararları; ticaret sicili gazetesinde ve Basın İlan Kurumunun resmi ilan portalında ilan edilir ve derhal tapu müdürlüğüne, ticaret sicili müdürlüğüne, vergi dairesine, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelen yerlere bildirilir (İİK md. 288, 289/6, 291/1, 297/4, 306/3, 308, 308/f). Ayrıca komiserin alacaklıları alacaklarını bildirmeye ve alacaklıları alacaklıları toplantısına davet yazıları ile konkordato kararı vermek için mahkemece tayin olunan duruşma günü ticaret sicili gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmi ilan portalında ilan olunur. (İİK md. 288, 299, 301, 304/1).

Sonuç

28.02.2018 tarihli ve 7101 sayılı **İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla**, 2003 yılından bu tarafa uygulanmakta olan iflasın ertelenmesi müessesesi kaldırılmış, bunun yerine (adi) konkordato müessesesi daha etkin ve işlevsel bir hale getirilmiştir. Alacaklılar, iflasın ertelenmesinde sürecin tamamen dışında iken, konkordatoda ise karar verici konuma gelmişlerdir. Dolayısıyla, şirketler açısından muhtemel bir iflastan kurtulmak geçmişe nazaran zorlaşmıştır.

Bu kapsamda, anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerde, aktiflerin borçları karşılamaya yetmediği ve dolayısıyla borca batık durumda/aciz halinde bulunduğu hallerde, yönetim organı veya herhangi bir alacaklı, iflas erteleme talebinde değil, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçları ödeyebilmek veya muhtemel bir iflastan kurtulmak için konkordato talebinde bulunabilecektir.

Konkordato talebi bağlamında mahkemece mühlet verilmesi halinde, bu süre içinde borçlu aleyhine amme alacaklarına ilişkin takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez. Bu süreçte borçlu, komiserin nezareti altında işlerine devam edebilir. Ancak, borçlu, mahkemenin izni dışında mühlet kararından itibaren rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez ve ivazsız tasarruflarda bulunamaz.

Konkordato talebinin tasdikiyle birlikte, borçlunun alacaklıları belli ölçüde alacaklarından vazgeçmiş olur ve borçlu borçlarını tasdik kararında gösterilen takvim çerçevesinde ödemekle yükümlü hale gelir. Bununla birlikte, konkordatonun tasdik edilmemesi veya tasdik edilen konkordatonun tamamen feshi kararının kesinleşmesi durumunda mahkeme, borçlunun iflasa tabi şahıslardan olması ve doğrudan doğruya iflas sebeplerinden birinin mevcut olması halinde, borçlunun iflasına resen karar verir.

Kaynakça

- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (19.06.1932 tarihli ve 2128 sayılı R.G.).
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı R.G.).
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).
- 7101 sayılı **İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (15.03.2018 tarihli ve 30361 sayılı R.G.).**